

de atitudine Germaniei, Suveranul avea să-i declare lui Nicolae Iorga următoarele: „*Eu nu am urât pe nimeni. Dar, fiindcă lucrul merge așa, ei bine am ajuns să urăsc poporul care m-a născut*”³⁸.

Deși tratatul de pace avea să fie semnat de guvernul Marghiloman (la 24 aprilie / 7 mai 1918), Regele a dat dovadă de curaj, refuzând sistematic să-l ratifice. Silit să renunțe la colaborarea cu Misiunea Militară aliată, Suveranul se retrage la Bicaz pentru a evita orice contact cu germanii.

În aceste vremuri de restriște, singura satisfacție a reprezentat-o hotărârea Basarabiei de a se uni cu Patria - Mamă. Delegația basarabeană a fost întâmpinată cu entuziasm și încredere, Familia regală participând la simbolică Horă a Unirii din fața Palatului³⁹.

La sfârșitul lunii octombrie 1918, trupele române au trecut din nou de partea Aliaților, astfel că terminarea războiului ne-a găsit în tabăra învingătorilor. Acum avea să se împlinească idealul național: Unirea tuturor provinciilor într-un singur Stat, sub sceptrul regelui Ferdinand I. Fără îndoială, Familia regală și-a dovedit devotamentul și încrederea față de națiune, ridicându-se la înălțimea cerințelor momentului istoric.

ASISTENȚA RELIGIOASĂ ÎN ARMATA ROMÂNĂ ÎN ANII RĂZBOIULUI DE ÎNTREGIRE (1916 - 1919)

Ilie Manole

Permanențizarea asistenței religioase

În perioada premergătoare primei conflagrații mondiale, se afla în vigoare „*Regulamentul pentru clerul din armata permanentă*”¹ promulgat de domnitorul Carol I prin Înaltul Decret nr. 603 / 6 aprilie 1870, care permitea ca la fiecare regiment și - dacă era „*corp în parte*” - la fiecare batalion să activeze câte un preot militar. De reținut: documentul respectiv stabilea o permisiune, nu o obligație. Și totuși majoritatea imaginilor de epocă în care apar grupați ofițerii de la comanda regimentelor au - în anii 1900 - atât figuri de preoți, cât și locașurile și locurile specifice activității acestora: capele militare, cimitire și monumente ale armatei etc.².

Pentru bunul mers al asistenței confessionale, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române considera în luna mai 1915 drept utilă alegerea unui „*iconom, Constantin Nazarie, ca protopop al preoților din Armată*”³, emițând în acest scop Adresa nr. 60 / 16 mai 1915. În conexiune, Marele Cartier General al armatei române comunica

¹ „*Monitorul Oficial*”, nr. 13 din 1870, p. 515.

² *Albumul Armatei Române, 10 mai 1902*, Editura Librăriei Sococu Co., București, 1902, p. 46, 94, 130, 230 - 248.

³ Ionom C. Nazarie, *Activitatea preoților de armată în campania 1916 - 1918*, București, 1921, p. 5.

³⁸ N. Iorga, *Memorii*, vol. I, p. 311.

³⁹ Maria, Regina României, *op. cit.*, vol. III, p. 352.